

1. OKUPOWANA POLSKA

1.

1. Podział ziem polskich podczas II wojny światowej.

a) **28 września 1939 r. ZSRR i III Rzesza podpisały traktat o granicy i przyjaźni**, zwany drugim traktatem Ribbentrop – Mołotow. W traktacie ustalono nowy podział ziem polskich wzdłuż linii rzek: Pisa – Narew – Bug – San. Podpisano również tajny protokół o zwalczaniu polskiego podziemia. Układ ten stanowił podstawę wprowadzenia nowej administracji na ziemiach polskich.

b) administracja ziem zajętych przez Niemców.

Tereny zajęte przez Niemców zostały podzielone na:

- ziemie bezpośrednio wcielone do Rzeszy – ziemie rozwinięte gospodarczo, województwa poznańskie, pomorskie, część łódzkiego z Łodzią, część kieleckiego i krakowskiego. Podzielono je na 4 okręgi administracyjne.
- ziemie okupowane przez Rzeszę przemianowano na **Generalne Gubernatorstwo (GG)** ze stolicą w Krakowie. Na czele GG stanął **Hans Frank**. GG zostało podzielone na dystrykty: krakowski, warszawski, lubelski, radomski. Po ataku na ZSRR w czerwcu 1941 r. dodano 5 dystrykt – Galicję Wschodnią.

c) administracja ziem zajętych przez Rosjan

- Ziemie zajęte przez Rosjan nazwano **Zachodnią Białorusią** (północ) i **Zachodnią Ukrainą** (południe).
- Wileńszczyznę ZSRR przekazał Litwie.
- W październiku 1939 r. na Zachodniej Białorusi i Zachodniej Ukrainie przeprowadzono sfinansowane wybory do Zgromadzeń Ludowych, które wygrali komuniści. Nowo wybrane Zgromadzenia Ludowe zwróciły się do ZSRR z prośbą o włączenie tych ziem do ZSRR.
- 1 i 2 listopada 1939 r. Zachodnia Ukraina i Zachodnia Białoruś zostały włączone do ZSRR jako republiki radzieckie.

2. Sytuacja ludności polskiej.

Na ziemiach zajętych przez Niemców	Na ziemiach okupowanych przez ZSRR
<p>Na ziemiach wcielonych do Rzeszy Celem Niemców była germanizacja tych terenów w ciągu 10 lat i wyniszczenie ludności polskiej. Starano się to osiągnąć następującymi metodami:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ wysiedlano ludność polską z Wielkopolski, Pomorza i Łódzkiego do GG (około 700 tys. osób)▪ osiedlanie kolonistów niemieckich (osiedlono około 200 tys.)▪ niemieczanie ludności poprzez podpisywanie Niemieckiej Listy Narodowej (Dutsche Volksliste) szczególnie na Kaszubach, Mazurach i Śląsku.▪ likwidacja polskiego szkolnictwa i instytucji naukowych oraz kulturalnych▪ masowe egzekucje wybitnych przedstawicieli społeczeństwa polskiego (naukowców, urzędników, nauczycieli itp. – inteligencji)	<p>Celem okupacji radzieckiej była całkowita rusyfikacja zajętych terenów, wprowadzenie radzieckiego systemu politycznego i gospodarczego poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ nadanie całej ludności Zachodniej Białorusi i Ukrainy obywatelstwa radzieckiego (2.11.1939)▪ wprowadzono paszportyzację - zmuszenie Polaków do przyjęcia paszportu ZSRR; było to związane z przymusowym poborem do Armii Czerwonej,▪ aresztowanie żołnierzy, oficerów, przedstawicieli administracji, nauczycieli, lekarzy, właścicieli fabryk, majątków ziemskich,▪ deportacje (wywózka) ludności polskiej do Kazachstanu, do północnej części ZSRR, na Syberię. Deportacje objęły aresztowanych wraz z rodzinami. Dotyczyły one: urzędników

<ul style="list-style-type: none"> ▪ wywózki do obozów koncentracyjnych (Dachu, Buchenwald, Sachsenhausen, Mauthausen) ▪ wymiana pieniędzy niekorzystnie dla Polaków – Polak mógł wymienić 500 zł na markę niemiecką w stosunku marka – 2 złote. 	
<p>W Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>Celem okupacji było maksymalne wykorzystanie surowców naturalnych i wykorzystanie Polaków jako taniej siły roboczej.</p> <p>Starano się to uzyskać następującymi metodami:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ likwidacja polskich organizacji politycznych ▪ pozostawienie polskiego szkolnictwa podstawowego i zawodowego i likwidacja szkolnictwa średniego i wyższego ▪ pozostawienie niektórych instytucji: PCK, PKO, Granatowej Policji, Rady Głównej Opiekuńczej (organizacja charytatywna) ▪ likwidacja muzeów, teatrów, bibliotek, ▪ grabież dzieł sztuki ▪ eksterminacja (wymordowanie) wybitnych przedstawicieli polskiej inteligencji np. aresztowanie profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego i osadzenie ich w obozach koncentracyjnych; akcja AB- wymordowanie polskich polityków, sławnych sportowców itp. np. Janusza Kusocińskiego (złoty medalista na olimpiadzie w Monachium), Macieja Rataja (marszałek Sejmu) itp. ▪ likwidacja polskiej prasy z wyjątkiem wydawnictw okupacyjnych ▪ wywózki na roboty do Niemiec ▪ narzucanie kontyngentów rolnikom (całe wyprodukowane zboże i mięso miało trafić w ręce niemieckie) ▪ wprowadzenie segregacji rasowej – sklepy, kawiarnie itp. tylko dla Niemców ▪ wprowadzono żywność na kartki ▪ wprowadzenie godziny policyjnej ▪ konfiskata majątku publicznego i niekorzystna wymiana pieniędzy ▪ tworzenie obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu, Stutthofie, Treblince. ▪ zaczęto eksterminację ludności żydowskiej 	<p>państwowych, nauczycieli, policjantów, straż graniczną, wojskowych, . Pierwsza deportacja miała miejsce w nocy z 9/10.02.1940 r. Tylko w 1940 r. wywieziono około 800 tys. osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ konfiskata i upaństwowienie majątków ziemskich (kolektywizacja wsi) ▪ nacjonalizacja (upaństwowienie) przemysłu, transportu, banków, ▪ 230 tys. jeńców polskich umieszczono w obozach, więzieniach, łagrach (obozy pracy); m.in. około 15,7 tys. oficerów, policjantów, żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza umieszczono w obozach w Starobielsku, Kozielsku i Ostaszkwie. W marcu 1940 r. podjęto decyzję o ich likwidacji. W kwietniu i maju 1940 r. ich rozstrzelano: jeńców z Kozielska w Katyniu, a jeńców z Ostaszkowa i Starobielska w Charkowie i Twerze. ▪ zamykano świątynie, konfiskowano majątek Kościoła, prześladowano księży, zamknięto seminaria i wydziały teologiczne, pozbawiono siedzib władze kościelne, ▪ niekorzystnie wymieniono walutę (złotówki na ruble) ▪ grabiono dzieła sztuki ▪ język białoruski i ukraiński językiem oficjalnym